

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

УДК 340.12

LEGAL REGULATION OF REPRODUCTIVE RIGHTS IN UKRAINE: CURRENT STATE, PROBLEMS, AND PROSPECTS

Dobrianskyi Sviatoslav, Kolishko Viktor***

**Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000,
e-mail: svatolex@gmail.com
ORCID ID: 009-006-3620-2212*

***Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000,
e-mail: victor210@ukr.net
ORCID ID: 0009-0002-8919-8342*

The article examines the state of legal regulation of human reproductive rights in Ukraine. The general features and distinctive characteristics of human reproductive rights as a subsystem of somatic rights are analysed, and a refined classification of human reproductive rights is proposed. In the course of analysing the nature of human reproductive rights, particular attention is paid to the influence of certain dynamic parameters of societal development on the formation of the said rights.

Among such parameters, the article highlights the role of the technological dimension of social development and the patterns by which social values influence the acceptability of applying particular technologies in the field of human reproductive rights. It is argued that the complex of social values serves as the decisive limiting factor in the process of implementing scientific and technological achievements in the sphere of fundamental human rights.

A general theoretical analysis of the concept of the “right to procreation” is conducted as one of the central behavioural entitlements within the system of reproductive rights. This concept is put forward in Draft Law № 13683, dedicated to improving the legal regulation of human reproductive rights in Ukraine.

The substance, content, and scope of the concept of the “right to procreation” are defined, and a definition of this concept is proposed. The research was conducted with due regard to the case law of the European Court of Human Rights and domestic scholarly works, which enabled a comprehensive understanding of the concept to be formulated.

Keywords: reproduction, legal regulation, right to procreation, assisted reproductive technologies.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2026.82.003>

Introduction. It is well established that the legal regulation of reproductive rights is one of the most sensitive topics of the twenty-first century. This group of rights is intimately linked to the technological development of society, its moral and ethical convictions, and the resolution of questions regarding the acceptability of applying scientific achievements in the exercise of human reproductive rights.

Against the backdrop of Russian aggression and the demographic crisis, Ukraine must continue the process of regulating reproductive rights in a manner consistent with

the relevant legal standards of the European Union (hereinafter – the EU) in this field, while simultaneously preserving the established values of Ukrainian society.

At the time of writing, the legal regulation of human reproductive rights in Ukraine is carried out primarily at the level of subordinate legislative acts. It should be noted that such a legislative approach to regulating this subgroup of rights is objectively unable to provide comprehensive answers to all the challenges that arise in the exercise of reproductive rights within the legal systems of contemporary states.

An attempt at renewed regulation of human reproductive rights has been embodied in Draft Law № 13683. This draft law represents the most recent step in the legal regulation of reproductive rights, governing the procedure for applying assisted reproductive technologies in Ukraine. A special place therein is accorded to the human reproductive right referred to as the “right to procreation.”

At the doctrinal level, significant contributions to the understanding of the nature of this group of rights have been made by such scholars as A. Dutko, M. Zabolotna and V. Chechersky. Their works outline the conceptual foundations and identify the key characteristics of reproductive rights.

In the sphere of legislative regulation and law-enforcement practice, particular attention should be drawn to the works of T. Popovych, N. Starikova, L. Orel, V. Savchenka, O. Partenadze, E. Mukhamiedova and O. Bajtaliuk, who analyse current problems and propose directions for reforming national legislation in the field of reproductive rights.

For our part, we would like to focus on the analysis of one of the most contentious aspects of ensuring human reproductive rights.

Today, the question of defining the permissible limits of applying assisted reproductive technologies, as well as establishing the list of rights that are, in fact, reproductive in nature, has become acutely pressing. There is a need to formulate a definition of the concept of the “right to procreation,” to determine its content and scope, its place within the system of non-property rights, and, consequently, the question of its current legislative entrenchment.

Main Discussion. In developing a theoretical approach to the legal regulation of reproductive rights as a somatic group of fourth-generation human rights, it is necessary to rely on certain general theoretical notions of the concept of “human rights.” These should be understood as certain behavioural entitlements of the individual and the natural capacity to exercise them. The most apt definition, in our view, was proposed by the Ukrainian scholar Petro Rabinovych: *“human rights are certain possibilities of the human being that are necessary for satisfying the needs of their existence and development in specific historical conditions, objectively determined by the level of societal development achieved, and secured by the obligations of other subjects”* [18, p. 12].

From the foregoing definition it follows that reproductive rights are determined by human needs and the level of societal development achieved. Particular attention should be paid to the role of the degree of societal development as a factor. As P. Rabinovych emphasises, existential human rights have a social nature, since they arise predominantly within the framework of society, although they rest upon biological properties and anthropogenic potentials of the human being [17, p. 17]. The biological property underlying reproductive rights is the individual’s capacity for reproduction and everything associated therewith. Examining the specific features of this group, it is worth referring to the work of T. Chernetska, who identifies certain characteristics of somatic rights which manifest, inter alia, in their dependence on knowledge from the fields of

biology, genetics and medicine, as well as in the ambiguous attitude towards them on the part of religious doctrines and the moral and ethical views prevailing in society [12, p. 47].

Taking into account the foregoing positions of P. Rabinovych and T. Chernetska, we shall formulate our own stance on the determinants of human reproductive rights. In our view, not only scientific achievements in the field of reproductive technologies shape the content and scope of human reproductive rights; the factor of prevailing moral and ethical norms (a certain climate of societal values) – expressed in one or another model of bioethics – also constitutes a decisive determinant in the implementation of scientific advances in the exercise of certain human rights, including reproductive rights.

In light of the foregoing, it should be emphasised that the system of factors determining a particular group of fundamental human rights must be regarded as a certain interconnected yet flexible system of interrelated elements that define the content and scope of human rights.

Having conducted a doctrinal analysis of human reproductive rights, we shall now proceed to examine the contemporary draft legislation on the regulation of such rights.

The Research Service of the Verkhovna Rada of Ukraine has identified two components of reproductive rights: (1) the right to procreation; and (2) the right to reproductive health [9, p. 1]. It should be noted that such an approach to understanding human reproductive rights is conditional and, naturally, cannot fully accommodate the distribution of all human reproductive rights into particular groups; it does, however, make it possible to determine the place of each subgroup within the overall system of reproductive rights.

We consider a more appropriate approach to the classification of reproductive rights – based on the criterion of their purposive orientation – to be the division of reproductive rights into: (1) those aimed at procreation; and (2) those aimed at the protection of the reproductive function. These two groups are interdependent, and in the majority of cases the exercise of one involves the other. A similar conception is proposed by V. Chechersky in his work, where he indicates that the reproductive sphere serves as the unifying factor forming the group of reproductive rights, differentiating these groups by nature, features, content, and principles of exercise [23, p. 59].

In Ukrainian legislation, the second of the proposed groups (aimed at the protection of the reproductive function) has more substantive legislative regulation. The regulation of this group of rights is carried out at the level of subordinate legislative acts and medical protocols, including: Order of the Ministry of Health № 787 [13], Order of the Ministry of Health № 1408 [15], Resolution of the Cabinet of Ministers № 78 [14], and others.

It should be noted that, at present, there is no corresponding law that fully regulates both groups; however, Draft Law № 13683 (hereinafter – the Law) [16], which governs the application of assisted reproductive technologies, has been submitted to the Verkhovna Rada for consideration.

With regard to the first subgroup of human reproductive rights and its central element – the right to procreation – the preamble of this Draft Law enshrines this right (the right to procreation) for the first time as a non-property right of men and women.

However, no definition of this concept has been proposed. Accordingly, the question arises as to the advisability of formulating a definition and of legislatively entrenching the content and scope of this right. To resolve this dilemma, it is necessary to turn to the case law of the European Court of Human Rights (hereinafter – the ECtHR) as the principal international human rights guarantor for the States of Europe.

In the case law of the ECHR, the right to procreation and other related reproductive rights fall within the scope of Article 8(1) of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (hereinafter — the Convention) [11]. In such cases as *P. and S. v. Poland* [2], *Evans v. the United Kingdom* [1], and *R.R. v. Poland* [3], the right to procreation falls within the concept of ‘private life’, which is the object of protection under Article 8(1) of the Convention. Procreation is possible both by natural means and through the application of certain reproductive technologies. As we have noted, the regulation of such matters is a sensitive subject and requires account to be taken of a certain moral climate of society, as confirmed in the case of *S.H. and Others v. Austria* [4].

Accordingly, the content of this right encompasses such elements as the exercise of the reproductive function, its form, and the intentions of the individual; in particular, this right includes: the free choice of the conditions of childbirth (*Ternovszky v. Hungary* [5]), access to reproductive technologies (*S.H. and Others v. Austria*) [4], access to prenatal tests and medical information (*P. and S. v. Poland*) [2], protection against forced sterilisation (*V.C. v. Slovakia*) [6], and the right to abortion (*A., B. and C. v. Ireland*) [7].

It should be noted that the limitations on the scope of this right are implemented by States with due regard to the European consensus. As Sinkevych O. and Melnyk I. observe in their work, consensus operates on two levels. The first is the level of rules, by which are meant the specific implementing measures adopted to give effect to a legal principle within a particular system. Secondly, consensus may operate at the level of principles themselves, by which are meant the general concepts underlying national legal standards [8, pp. 173–174]. And once again, the limiting factor is the moral outlook and the acceptability – within society – of certain methods of exercising human reproductive rights.

Analysing Ukrainian legislation, it may be observed that the right to procreation is not separated from other non-property rights. Pursuant to para. 3.1 of Decision of the Constitutional Court of Ukraine № 2-рп/2012 [19] concerning the interpretation of Article 32 of the Constitution of Ukraine, this is due to the fact that it is impossible to encompass and precisely define all possible manifestations of the conduct of a natural person in the sphere of personal and family life.

Under the provisions of the Civil Code, the content of the right to the inviolability of personal and family life consists in the freedom of a natural person to independently determine their own conduct in the private sphere, to decide on the access of other persons thereto, and to preserve in confidence the circumstances of personal life (Articles 270, 271, 301 of the Civil Code of Ukraine) [22].

In the Family Code, the right to procreation is divided into the right to maternity and the right to paternity (Articles 49 and 50 of the Family Code of Ukraine) [21]. As A. Dutko and M. Zabolotna observe in their study of family legislation in relation to reproductive rights, the free exercise of the reproductive function may be carried out by a man and woman independently, while they also propose amendments to Article 49 of the Family Code, as well as the equal participation of both spouses in the matter of the artificial termination of pregnancy [10, pp. 259–260]. As Z. Romovska notes: “the sale of a car by one of the spouses requires the consent of the other, yet the question of whether to carry out an artificial termination of the wife’s pregnancy she has the right to decide independently” [20, p. 161].

Conclusions. The foregoing analysis of the various components of the subsystem of human reproductive rights allows us to state that the regulation of human reproductive rights in Ukraine is currently in a state of active legal modelling, and the right to

procreation (as one of the central concepts of the act), which appears in the text of Draft Law № 13683, requires a legislative definition and the determination of its content and scope. This right is closely linked to the application of assisted reproductive technologies and to the exercise of the reproductive function both by an individual independently and by spouses jointly. This will necessitate amendments to a whole series of legislative acts, with due regard to the contemporary case law of the ECtHR in the application of Article 8 of the Convention. However, the legislative changes and the extent of implementation of the relevant ECtHR case law within the legal system of Ukraine must be carried out with mandatory regard to the moral perceptions of the acceptability of certain assisted reproductive technologies within Ukrainian society.

In this context, the definition of the right to procreation – one of the central rights within the group of reproductive rights – may, in our view, be formulated as follows: “the right to procreation is the right of every person to the free exercise of the reproductive function, manifested in an informed and deliberate intention to give birth to a genetically related child or the absence of such an intention, encompassing the determination of the number of children and the intervals between their births, as well as the exercise of this right with the possibility of using assisted reproductive technologies and protection against unlawful and coercive interference.”

Список використаних джерел

1. Case of Evans v. United Kingdom (Application № 6339/05) : Judgment European Court of Human Rights (10 April 2007). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-80046>.
2. Case of P. and S. v. Poland (Application № 57375/08) : Judgment European Court of Human Rights (30 January 2013). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-114098>.
3. Case of R. R. v. Poland (Application № 27617/04) : Judgment of European Court of Human Rights (28 November 2011). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-104911>.
4. Case of S. H. and Others v. Austria (Application № 57813/00) : Judgment of European Court of Human Rights (3 November 2011). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-107325>.
5. Case of Ternovszky v. Hungary (Application № 67545/09) : Judgment of European Court of Human Rights (14 March 2011). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-102254>.
6. Case of V.C. v Slovakia (Application № 18968/07) : Judgment of European Court of Human Rights (8 November 2011). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-107364>.
7. Case of A, B and C v. Ireland (Application № 25579/05) : Judgment of European Court of Human Rights (16 December 2010). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-102332>.
8. Sinkevych O. V., Melnyk I. I. Human reproductive rights in the practice of the European Court of Human Rights: impact on law enforcement practice and constitutional legal doctrine in Ukraine. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. 2024. № 6. P. 170–176. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.25>.
9. Аналітична записка з питань порівняльного законодавства про особливості застосування допоміжних репродуктивних технологій у зарубіжних державах. *Дослідницька служба Верховної Ради України*. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32674.pdf> (дата звернення: 06.01.2026).
10. Дутко А., Заболотна М. Закріплення репродуктивних прав особи у сімейному законодавстві : збірник наукових праць. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2016. № 845. С. 257–262.
11. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція Ради Європи від 04.11.1950 : станом на 1 серп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995004#Text> (дата звернення: 15.01.2026).

12. Правове регулювання прав людини у сфері приватного права : матеріали круглого столу (м. Острог, 12 травня 2021 року) / за ред. Блашук Т. В., Балацької О. Р. та ін. Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2021. 64 с.
13. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні : Наказ МОЗ від 09.09.2013 № 787. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1697-13#Text> (дата звернення: 15.01.2026).
14. Про затвердження Порядку здійснення забору, кріоконсервації та зберігання репродуктивних клітин військовослужбовців та інших осіб на випадок втрати репродуктивної функції під час виконання обов'язків із оборони держави, захисту Вітчизни та інших покладених на них обов'язків відповідно до законодавства : Постанова КМУ від 24.01.2025 № 78. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/78-2025-п#Text> (дата звернення: 15.01.2026).
15. Про затвердження Стандарту медичної допомоги «Планування сім'ї» : Наказ МОЗ від 09.09.2025 № 1408. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-09-09-2025-1408-pro-zatverdzhennya-standartu-medichnoyi-dopomogi-planuvannya-sim-yi> (дата звернення: 15.01.2026).
16. Проект Закону про застосування допоміжних репродуктивних технологій : Проект Закону № 13683. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/57179> (дата звернення: 15.01.2026).
17. Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права : навч. посібник. Львів : Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2021. 256 с.
18. Рабінович П. М. Основоположні права людини: соціально-антропна сутність, змістова класифікація. *Право України*. 2010. № 2. С. 18–23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/varpu_2013_2_4.
19. Рішення Конституційного Суду України від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012 у справі № 1-9/2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12#Text>.
20. Ромовська З. В. Українське сімейне право : підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Правова єдність, 2009. 500 с.
21. Сімейний кодекс України : Кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III : станом на 12 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення: 15.01.2026).
22. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV : станом на 18 листоп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 15.01.2026).
23. Чечерський В. І. Співвідношення права людини на репродуктивне відтворення і репродуктивних прав людини. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Т. 1. № 61. С. 56–59.

References

- 1 *Case of Evans v. United Kingdom (Application № 6339/05) : Judgment European Court of Human Rights (10 April 2007)*. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-80046>.
- 2 *Case of P. and S. v. Poland (Application № 57375/08) : Judgment European Court of Human Rights (30 January 2013)*. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-114098>.
- 3 *Case of R.R. v. Poland (Application № 27617/04) : Judgment of European Court of Human Rights (28 November 2011)*. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-104911>.
- 4 *Case of S.H. and Others v. Austria (Application № 57813/00) : Judgment of European Court of Human Rights (3 November 2011)*. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-107325>.

- 5 *Case of Ternovszky v. Hungary (Application № 67545/09) : Judgment of European Court of Human Rights (14 March 2011)*. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-102254>.
- 6 *Case of V.C. v Slovakia (Application № 18968/07) : Judgment of European Court of Human Rights (8 November 2011)*. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-107364>.
- 7 *Case of A, B and C v. Ireland (Application № 25579/05) : Judgment of European Court of Human Rights (16 December 2010)*. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-102332>.
- 8 Sinkevych, O. V., Melnyk, I. I. (2024). Human reproductive rights in the practice of the European Court of Human Rights: impact on law enforcement practice and constitutional legal doctrine in Ukraine. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, 6, 170–176. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.25>.
- 9 Analitichna zapyska z pytan' porivnial'noho zakonodavstva pro osoblyvosti zastosuvannya dopomizhnykh reproduktyvnykh tekhnolohij u zarubizhnykh derzhavakh. *Doslidnyts'ka sluzhba Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32674.pdf> (data zvernennia: 06.01.2026).
- 10 Dutko, A., Zabolotna, M. (2016). Zakriplennia reproduktyvnykh prav osoby u simejnomu zakonodavstvi : zbirnyk naukovykh prats. *Visnyk Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politekhnika»*. Serii: *Yurydychni nauky*, 845, 257–262.
- 11 *Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod : Konventsiiia Rady Yevropy vid 04.11.1950 : stanom na 1 serp. 2021 r.* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (data zvernennia: 15.01.2026).
- 12 Pravove rehuliuвання прав людини у сфері приватного права : матеріали круглого столу (м. Ostroh, 12 травня 2021 року) / за ред. Т. В. Blaschuk, О. R. Balats'koi та ін. Ostroh : Vyd-vo Natsional'noho universytetu «Ostroz'ka akademiia», 2021.
- 13 Pro zatverdzhennia Poriadku zastosuvannya dopomizhnykh reproduktyvnykh tekhnolohij v Ukraini : Nakaz MOZ (09.09.2013 No. 787). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1697-13#Text> (data zvernennia: 15.01.2026).
- 14 *Pro zatverdzhennia Poriadku zdijsnennia zaboru, kriokonservatsii ta zberihannia reproduktyvnykh klityn vijs'kovosluzhbovtiv ta inshykh osib na vypadok vtraty reproduktyvnoi funktsii pid chas vykonannia obov'iazkiv iz oborony derzhavy, zakhystu Vitchyzny ta inshykh pokladyenykh na nykh obov'iazkiv vidpovidno do zakonodavstva : Postanova KMU (24.01.2025 No. 78)*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/78-2025-p#Text> (data zvernennia: 15.01.2026).
- 15 *Pro zatverdzhennia Standartu medychnoi dopomohy «Planuvannia sim'i» : Nakaz MOZ (09.09.2025 No. 1408)*. Retrieved from <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-09-09-2025-1408-pro-zatverdzhennya-standartu-medichnoyi-dopomogi-planuvannya-sim-yi> (data zvernennia: 15.01.2026).
- 16 *Proekt Zakonu pro zastosuvannia dopomizhnykh reproduktyvnykh tekhnolohij : Proekt Zakonu No. 13683*. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/57179> (data zvernennia: 15.01.2026).
- 17 Rabinovych, P. M. (2021). *Osnovy teorii ta filosofii prava : navch. posibnyk*. L'viv : Vydavnytstvo LOBF «Medytsyna i pravo».
- 18 Rabinovych, P. M. (2010). Osnovopolozhni prava liudyny: sotsial'no-antropna sutnist', zmistova klasyfikatsiia. *Pravo Ukrainy*, 2, 18–23. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2013_2_4.
- 19 *Rishennia Konstytutsijnoho Sudu Ukrainy (20 sichnia 2012 roku No. 2-rp/2012 u spravi No. 1-9/2012)*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12#Text>.
- 20 Romovs'ka, Z. V. (2009). *Ukrains'ke simejne pravo : pidruchnyk [dlia stud. vysch. navch. zakl.]*. Kyiv : Pravova iednist'.

- 21 *Simejnyj kodeks Ukrainy : Kodeks Ukrainy (10.01.2002 No. 2947-III : stanom na 12 veres. 2025 r.)*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (data zvernennia: 15.01.2026).
- 22 *Tsyvil'nyj kodeks Ukrainy : Kodeks Ukrainy (16.01.2003 № 435-IV : stanom na 18 lystop. 2025 r.)*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (data zvernennia: 15.01.2026).
- 23 Chechers'kyj, V. I. (2020). Spivvidnoshennia prava liudyny na reprodruktyvne vidtvorennia i reprodruktyvnykh prav liudyny. *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*, 1, 61, 56–59.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕПРОДУКТИВНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ПЕРСПЕКТИВИ

Святослав Добрянський, Віктор Колішко***

**Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: svatolex@gmail.com
ORCID ID: 009-006-3620-2212*

***Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: victor210@ukr.net
ORCID ID: 0009-0002-8919-8342*

Досліджено сучасний стан та перспективи удосконалення правового регулювання репродуктивних прав в Україні. Підкреслено подвійний характер цих прав: вони ґрунтуються на біологічних властивостях людини, але водночас залежать від рівня розвитку суспільства, його морально-етичних переконань та прийнятності використання біомедичних технологій. Виокремлено дві основні групи репродуктивних прав: спрямовані на продовження роду та спрямовані на охорону репродуктивного здоров'я. Якщо друга група частково врегульована підзаконними нормативно-правовими актами та медичними протоколами, то перша залишається недостатньо визначеною у законодавстві.

Особливу увагу приділено поняттю «право на продовження роду», яке було вперше введено у законопроекті № 13683, проте не має законодавчої дефініції. У статті розкрито його зміст, обсяг та сутність, а також запропоновано авторське визначення. Аналіз здійснено з урахуванням практики Європейського суду з прав людини, який у низці справ («*Evans v. United Kingdom*», «*S. H. and Others v. Austria*», «*Temovszky v. Hungary*») визнає репродуктивні права складовою права на приватне і сімейне життя, гарантованого ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Зміст права на продовження роду охоплює свободу прийняття рішення щодо народження генетично спорідненої дитини, доступ до допоміжних репродуктивних технологій, пренатальних тестів та медичної інформації, захист від примусової стерилізації, а також право на аборт. Водночас його реалізація обмежується державами з огляду на європейський консенсус та моральні стандарти суспільства.

Український контекст розглянуто крізь призму положень Конституції, Цивільного та Сімейного кодексів, а також практики Конституційного Суду України. Зазначено, що право на продовження роду не відокремлене від інших немайнових прав, а в Сімейному кодексі воно поділене на право на материнство та право на батьківство. Наголошено на необхідності законодавчої конкретизації цього права, його гармонізації з європейськими стандартами та забезпечення балансу між автономією особи й суспільними цінностями.

Зроблено висновок, що репродуктивні права в Україні перебувають у перехідному стані розвитку. Введення права на продовження роду у законодавство потребуватиме

внесення змін до низки нормативних актів, узгодження з практикою ЄСПЛ та врахування біоетичних обмежень. Запропонована дефініція права на продовження роду як права кожного на вільну реалізацію репродуктивної функції через обізнане й зважене рішення щодо народження дитини, з можливістю використання допоміжних репродуктивних технологій та захистом від неправомірного втручання, покликана забезпечити правову визначеність і створити основу для подальших реформ у сфері репродуктивних прав.

Ключові слова: репродукція, правове закріплення, право на продовження роду, допоміжні репродуктивні технології.

*Стаття: надійшла до редакції 24.03.2026
прийнята до друку 16.04.2026*